

Jaarverslag 2016

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Organisatie	4
1.1 Raad van Toezicht.....	4
1.2 Bestuurder/directeur.....	4
1.3 Bestuur (tot maart 2016).....	4
1.4 Praktijkraad.....	5
1.5 Medewerkers.....	5
1.6 Financieel overzicht.....	5
2. Dienstverlening	6
2.1 Helpdesk.....	6
2.2 Bijeenkomsten.....	11
2.3 Signaleringsloket.....	13
2.4 Website.....	14
2.5 Social media.....	16
2.6 Europese Ster.....	16
2.7 Praktijkvragen.....	18
2.8 EUrrest.....	22
2.9 Publicaties.....	23
2.10 Overige dienstverlening.....	24
3. En verder	26
3.1 Coördinatiepunt Staatssteun.....	26
3.2 Nederlands EU-voorzitterschap.....	28
3.3 MiliEUverkenner.....	28

Inleiding

De eerste helft van 2016 stond voor Europa decentraal in het teken van het Nederlands voorzitterschap van de Raad van de EU. In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is door het kenniscentrum in kaart gebracht welke knelpunten ontstaan bij decentrale overheden wanneer zij Europese regels en beleid toepassen. Zo kunnen er bijvoorbeeld hoge administratieve lasten ontstaan als een gemeente of provincie supersnel internet op het platteland stimuleert en daarom de aanleg van breedband wil subsidiëren. Dit voorbeeld - en andere voorbeelden - staan in het onderzoeksrapport Bridge!, dat gepresenteerd is tijdens de Informele Ministeriële Bijeenkomst over de Urban Agenda for the EU (UAEU), waar onder andere het Pact van Amsterdam werd gesloten.

Niet alleen vanwege het EU-voorzitterschap was 2016 een bijzonder jaar. In maart veranderde de governancestructuur van de stichting naar een Raad van Toezicht-model. Een wijze van bestuur die beter aansluit bij deze tijd en bovendien het kenniscentrum in staat stelt de decentrale overheden nog beter te bedienen.

De kerntaak van het kenniscentrum is het uitleggen van Europeesrechtelijke en beleidsmatige vraagstukken, gerelateerd aan de decentrale uitvoeringspraktijk. Decentrale overheden, de koepels, gelieerde organisaties en het Rijk kunnen bij het kenniscentrum terecht voor informatie en advies over Europees recht en beleid. Al bijna 15 jaar! Alle gestelde vragen en antwoorden zijn verzameld in een database met nu bijna 13.000 vragen en antwoorden. Bridge! is dan ook een mooi voorbeeld van wat wij naast onze reguliere dienstverlening nog meer kunnen betekenen, niet alleen voor onze doelgroepen en de EU, maar ook daarbuiten.

We kijken met heel veel plezier terug op het enerverende jaar 2016 en het werk en de projecten die wij hebben mogen verrichten. Ik wens u veel leesplezier met dit jaarverslag.

Fenna Beekmans-Pols
Bestuurder-directeur Europa decentraal

1. Organisatie

Europa decentraal is in 2002 opgericht door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Het statutair doel van kenniscentrum Europa decentraal is 'de kennis met betrekking tot het Europees recht, Europese wet- en regelgeving, Europees beleid en de uitvoering van Europese programma's in het algemeen belang toegankelijk te maken voor casu quo informatie daaromtrent beschikbaar te stellen aan de Rijksoverheid en decentrale overheden en andere overheidsorganen, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn'. Het kenniscentrum tracht dit doel onder meer te bereiken door middel van het uitvoeren van signalerende, adviserende en voorlichtende taken.

Dit is ook vastgelegd in de subsidieregeling kenniscentrum Europa decentraal (subsidieregeling 2013, gewijzigd in 2014 en verlengd in 2016, Staatscourant 16470):

'De minister verstrekt aan het kenniscentrum een subsidie voor het geven van voorlichting aan, het verspreiden van kennis onder, het signaleren van relevante ontwikkelingen voor en het coördineren van rapportages en kennisgevingen door provincies, gemeenten en waterschappen op het terrein van Europese regelgeving en het Europese beleid dat voor deze organen van belang is in de decentrale praktijk.'

1.1 Raad van Toezicht

Sinds 9 maart 2016 kent het kenniscentrum een Raad van Toezicht (RvT). De leden worden voor periodes van drie jaar benoemd, deze benoeming kan twee keer verlengd worden. De leden zijn voorgedragen door de koepels VNG, IPO en UvW. De samenstelling van de RvT was per 31 december 2016 als volgt:

Voorzitter:

dhr. mr. drs. L.J.M. Verdult

Namens VNG:

dhr. R. Jonkman

Namens IPO:

dhr. mr. A.C.J.M. de Kroon

Namens UvW:

dhr. drs. H.Th.M. Pieper, vice voorzitter

Besluiten

De RvT kwam in 2016 vier maal bijeen. De voornaamste besluiten waren het vaststellen van het functieprofiel van de bestuurder-directeur, het mandateren van de bestuurder-directeur tot de ontwikkeling van nieuwe dienstverlening, het goedkeuren van het jaarverslag en de jaarrekening 2015, het vaststellen van de begroting en het jaarplan 2017 en het vaststellen van het bestuursreglement.

1.2 Bestuurder-directeur

Sinds 9 maart 2016 is mw. drs. F.C. Beekmans-Pols in functie als bestuurder-directeur van de stichting. Haar plaatsvervanger is mw. mr. A.M.K. Kühler.

1.3 Bestuur

Tot 14 januari 2016 kende de stichting een zevenkoppig bestuur. In de laatste samenstelling kende het bestuur de volgende leden:

Voorzitter:

dhr. mr. drs. L.J.M. Verdult

Namens IPO:

dhr. mr. A.C.J.M. de Kroon en mw. drs. L.E.M. Hendrix-Demoet

Namens VNG:

dhr. R. Jonkman (penningmeester) en mw. Y.J. van Stiphout

Namens UvW:

dhr. G.J. Doornbos (secretaris) en dhr.ir. M.J.A. van der Werf

Besluiten

Tijdens de laatste vergadering van het bestuur op 14 januari 2016 is besloten tot de statutenwijziging en kreeg het (voormalig) bestuur - onder toepassing van een overgangsregeling - decharge verleend.

Op 9 maart 2016 passeerde de akte van statutenwijziging bij de notaris. Vanaf dat moment kent de stichting een Raad van Toezicht en een bestuurder-directeur (zie boven).

1.4 Praktijkraad

In de Praktijkraad hebben medewerkers van decentrale overheden zitting. Zij houden zich in hun dagelijks werk bezig met Europese wet- en regelgeving. De raad fungeert als klankbord voor Europa decentraal; zij wisselen informatie met elkaar uit. Zo signaleert de raad aandachtspunten met betrekking tot Europa in de decentrale praktijk en (toekomstige) vragen daarover. Zo kan het kenniscentrum zijn plannen, producten en diensten beter afstemmen op de doelgroep. De leden van de Praktijkraad fungeren tevens als ambassadeur voor het kenniscentrum.

De Praktijkraad is in 2016 tweemaal plenair bijeengekomen. Onderwerpen die ter sprake zijn gekomen zijn privacy, staatssteun, het organiseren van gezamenlijke bijeenkomsten en diverse andere Europese vraagstukken die door de praktijkraadsleden ervaren werden.

1.5 Medewerkers

Per 31 december 2016 kende het personeelsbestand de volgende samenstelling:

Bestuurder-directeur:

Mw. drs. F.C. (Fenna) Beekmans-Pols

Senior jurist/plv. bestuurder-directeur:

Mw. mr. A.M.K. (Ann-Marie) Kühler

Senior adviseur:

Dhr. drs. J. (Jos) Meijerink

Directiesecretaresse:

Mw. G.C. (Ina) Aalders

Advies:

Dhr. S. (Stijn) Bijleveld, LLM

Mw. M.M.B. (Madeleine) Heitmeijer-Broersen, LLM

Dhr. Z. (Zana) Sami, LLM

Dhr. D.F.R.B. (David) Schutrups, MA

Mw. drs. L. (Lisanne) Vis-Boer

Dhr. P.R. (Paul) Zondag, MA

Informatie en communicatie:

Mw. L.H.A (Lycke) van Leusden

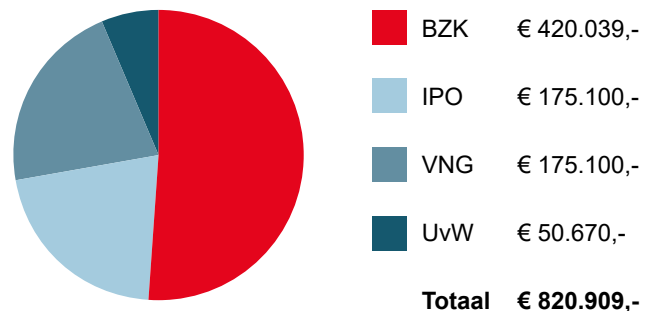
Mw. F. (Femke) Salverda, LLM

Stages:

Vijf stagiairs hebben in 2016 werkervaring bij Europa decentraal opgedaan.

1.6 Financieel overzicht

Europa decentraal wordt gefinancierd door vier partijen: het ministerie van BZK, de VNG, het IPO en de UvW. In 2016 kwam dat neer op de volgende verdeling:

Coördinatiepunt Staatssteun voor Decentrale Overheden (CSDO)

Naast de subsidie voor de reguliere dienstverlening ontvangt Europa decentraal ook subsidie van het ministerie van BZK voor de uitvoering van taken door Europa decentraal voor het CSDO. Voor 2016 bedroeg het beschikbare budget € 120.523,- incl. btw (€ 99.606,- ex. btw).

Zie 3.1

Ondersteuning BZK Nederlands EU-voorzitterschap

Europa decentraal heeft ten behoeve van de ondersteuning van het ministerie van BZK in het kader van het Nederlands EU-voorzitterschap een subsidie ontvangen ter hoogte van € 105.000 incl. btw. (€ 86.776,86 ex. btw).

Zie 3.2

MiliEUverkenner

Voorts voerde Europa decentraal in opdracht van het IPO de ontsluiting en actualisatie van de MiliEUverkenner uit voor een bedrag van € 20.000,- incl. btw (€ 16.529,- ex. btw).

Zie 3.3

2. Dienstverlening

2.1 Helpdesk

Alle medewerkers van gemeenten, provincies, waterschappen, samenwerkingsverbanden van decentrale overheden, alsmede medewerkers van de VNG, het IPO, de UvW en de ministeries kunnen kosteloos bij Europa decentraal terecht met al hun vragen over Europees-rechtelijke en -beleidsmatige decentrale aangelegenheden.

De helpdesk kan zowel telefonisch (elke werkdag van 09.00 tot 12.00 uur) als per e-mail bereikt worden. Ook beantwoorden de adviseurs mondeling vragen (of schriftelijk naderhand) tijdens verschillende bijeenkomsten in het land.

Per jaar behandelt het kenniscentrum vanuit de Helpdesk ongeveer 1000 vragen. In 2016 waren dat er 1059 waarvan 714 via de Helpdesk zijn beantwoord (zie 2.2) en 345 op bijeenkomsten (zie 2.3). De meeste vragen hadden, net als voorgaande jaren, betrekking op de interne markt en dan voornamelijk op Europees aanbesteden en staatssteun.

Al enige jaren merkt het kenniscentrum dat vanuit de gestelde vragen een steeds sterkere vervaechting van de beleidsdossiers optreedt. Een onderverdeling per doelgroep en naar beleidsdossier van de 714 vragen die in de Helpdesk gesteld zijn ziet er als volgt uit:

Verdeling beleidsdossier(s)	G	P	W	M	O	T
Aanbestedingen	172	32	14	3	71	292
Aanbestedingen, Diensten van algemeen belang	4	0	0	0	0	4
Aanbestedingen, Diensten van algemeen belang, Staatssteun	3	0	0	0	0	3
Aanbestedingen, Europees mededingingsrecht	1	0	0	0	1	2
Aanbestedingen, Europees mededingingsrecht, Staatssteun	2	0	0	0	0	2
Aanbestedingen, Europees recht en beleid decentraal	1	0	0	0	0	1
Aanbestedingen, Europees recht en beleid decentraal, Staatssteun	0	1	0	0	0	1
Aanbestedingen, Grensoverschrijdende samenwerking, Staatssteun, Vervoer	0	1	0	0	0	1
Aanbestedingen, Informatiemaatschappij	2	0	0	0	1	3
Aanbestedingen, Informatiemaatschappij, Staatssteun	1	0	0	0	0	1
Aanbestedingen, Regionaal beleid en structuurfondsen	0	1	0	0	1	2
Aanbestedingen, Staatssteun	5	4	0	0	1	10
Aanbestedingen, Staatssteun, Vrij verkeer	0	0	1	0	0	1
Aanbestedingen, Vervoer	1	1	0	0	0	2
Diensten van algemeen belang	15	3	0	0	0	18
Diensten van algemeen belang, Europees mededingingsrecht	0	0	0	0	1	1
Diensten van algemeen belang, Europees mededingingsrecht, Europees recht en beleid decentraal, Vrij verkeer	1	0	0	0	0	1
Diensten van algemeen belang, Europees mededingingsrecht, Staatssteun	1	0	0	0	0	1
Diensten van algemeen belang, Informatiemaatschappij	1	0	0	0	0	1
Diensten van algemeen belang, Informatiemaatschappij, Staatssteun	1	0	0	0	0	1
Diensten van algemeen belang, Staatssteun	14	5	0	0	1	20
Diensten van algemeen belang, Staatssteun, Vervoer	1	0	0	0	0	1
Dienstenrichtlijn	7	0	2	0	0	9
Dienstenrichtlijn, Europees mededingingsrecht	1	0	0	0	0	1
Dienstenrichtlijn, Europees recht en beleid decentraal	0	0	0	0	1	1
Dienstenrichtlijn, Vrij verkeer	4	0	0	0	0	4
Europees mededingingsrecht	8	0	2	0	5	15
Europees mededingingsrecht, Klimaat energie en duurzaamheid, Staatssteun	2	0	0	0	0	2

Europees mededingingsrecht, Staatssteun	6	0	0	0	0	6
Europees recht en beleid decentraal	1	2	0	1	1	5
Europees recht en beleid decentraal, Justitie, vrijheid en veiligheid, Staatssteun	0	0	0	1	0	1
Europees recht en beleid decentraal, Justitie, vrijheid en veiligheid, Vervoer	0	0	0	0	1	1
Europees recht en beleid decentraal, Klimaat, energie en duurzaamheid, Regionaal beleid en structuurfondsen, Vrij verkeer	0	1	0	0	0	1
Europees recht en beleid decentraal, milieu	1	0	0	0	1	2
Europees recht en beleid decentraal, Milieu, Regionaal beleid en structuurfondsen, Staatssteun	0	1	0	0	0	1
Europees recht en beleid decentraal, Regionaal beleid en structuurfondsen	0	1	0	0	1	2
Europees recht en beleid decentraal, Staatssteun	0	1	0	0	0	1
Informatiemaatschappij	6	0	0	0	8	14
Informatiemaatschappij, Regionaal beleid en structuurfondsen	1	0	0	0	0	1
Informatiemaatschappij, Staatssteun	0	1	0	0	1	2
Klimaat, energie en duurzaamheid	0	1	0	0	0	1
Klimaat, energie en duurzaamheid, Milieu	0	0	0	0	1	1
Milieu	0	0	1	0	2	3
Milieu, Staatssteun	0	1	0	0	0	1
Omnibus decentraal regeling, Staatssteun	0	1	0	0	0	1
Overige beleidsonderwerpen	1	0	0	0	0	1
Regionaal beleid en structuurfondsen	1	2	0	0	1	4
Regionaal beleid en structuurfondsen, Staatssteun	1	1	1	0	1	4
Regionaal beleid en structuurfondsen, Vervoer	0	0	0	0	1	1
Staatssteun	124	95	8	0	26	253
Staatssteun, Vervoer	0	1	0	0	0	1
Staatssteun, Overige beleidsonderwerpen	1	0	0	0	0	1
Vervoer	0	1	0	0	0	1
Vrij verkeer	2	0	0	0	1	3
TOTAAL	393	158	29	5	129	714

G = Gemeenten, P = Provincies, W = Waterschappen, M = Ministeries, O = Overige (onder andere de koepelorganisaties (VNG stelde 32 vragen), decentrale samenwerkingsverbanden, gemeenschappelijke regelingen, milieudiensten, veiligheidsregio's en regionale gezondheidsdiensten), T = Totalen

Vragen met component	Aantal
Aanbesteden	325
Diensten van algemeen belang	51
Dienstenrichtlijn/Vrij verkeer	21
Europees recht en beleid decentraal	18
Informatiemaatschappij	22
Mededinging	30
Milieu/Klimaat en energie	12
Regionaal beleid en structuurfondsen	14
Staatssteun	315
Overig	<10

Overzichten per doelgroep

Onderstaande gegevens bieden een overzicht van het aantal vragen per doelgroep. Het kenniscentrum onderscheidt vier hoofddoelgroepen: gemeente, provincie, waterschap en rijk. Cijfermatig gaf 2016 het volgende beeld:

Doelgroep	Aantal vragen
Gemeente	393
Gemeentelijke instelling	89
Waarvan VNG	32
Provincie	158
Provinciale instellingen	5
Waterschap	29
Ministeries	5
Rijksinstellingen	12
Overig	23

Gemeentelijke spreiding

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de spreiding van de door gemeenten gestelde vragen naar gemeente grootte:

Beleidsdossier(s)	< 25	25-50	50-75	75-100	>100	T
Aanbestedingen	14	45	33	35	45	172
Aanbestedingen, Diensten van algemeen belang	0	1	0	1	2	4
Aanbestedingen, Diensten van algemeen belang, Staatssteun	0	1	0	0	2	3
Aanbestedingen, Europees mededingingsrecht	0	0	1	0	0	1
Aanbestedingen, Europees mededingingsrecht, Staatssteun	2	0	0	0	0	2
Aanbestedingen, Europees recht en beleid decentraal	0	0	0	0	1	1
Aanbestedingen, Informatiemaatschappij	0	0	0	1	1	2
Aanbestedingen, Informatiemaatschappij, Staatssteun	1	0	0	0	0	1
Aanbestedingen, Staatssteun	2	3	0	0	0	5
Aanbestedingen, Vervoer	0	0	1	0	0	1
Diensten van algemeen belang	0	2	3	1	9	15
Diensten van algemeen belang, Europees mededingingsrecht, Europees recht en beleid decentraal, Vrij verkeer	1	0	0	0	0	1
Diensten van algemeen belang, Europees mededingingsrecht, Staatssteun	0	0	0	1	0	1
Diensten van algemeen belang, Informatiemaatschappij	0	1	0	0	0	1
Diensten van algemeen belang, Informatiemaatschappij, Staatssteun	0	1	0	0	0	1
Diensten van algemeen belang, Staatssteun	1	6	1	1	5	14
Diensten van algemeen belang, Staatssteun, Vervoer	0	0	0	0	1	1
Dienstenrichtlijn	0	1	0	0	6	7
Dienstenrichtlijn, Europees mededingingsrecht	0	0	1	0	0	1
Dienstenrichtlijn, Vrij verkeer	1	2	0	0	1	4
Europees mededingingsrecht	2	2	1	0	3	8
Europees mededingingsrecht, Klimaat energie en duurzaamheid	0	0	0	0	2	2
Europees mededingingsrecht, Staatssteun	2	3	0	1	0	6
Europees recht en beleid decentraal	0	1	0	0	0	1
Europees recht en beleid decentraal, Milieu	0	0	0	0	1	1
Informatiemaatschappij	1	2	1	0	2	6
Informatiemaatschappij, Regionaal beleid en structuurfondsen	0	0	0	0	1	1
Overige beleidsonderwerpen	0	1	0	0	0	1
Regionaal beleid en structuurfondsen	0	0	0	0	1	1
Regionaal beleid en structuurfondsen, Staatssteun	0	0	0	0	1	1
Staatssteun	13	43	26	4	38	124
Staatssteun, Overige beleidsonderwerpen	1	0	0	0	0	1
Vrij verkeer	0	2	0	0	0	2
TOTAAL	41	117	68	45	122	393

Bevraagde subonderwerpen in de Helpdesk

Onderstaand een beknopt overzicht van de veel bevraagde onderwerpen binnen de interne markt dossiers:

Aanbesteden

- nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen en implementatie in Aanbestedingswet;
- rechtstreekse werking Europese aanbestedingsrichtlijnen;
- verval van IIB-diensten en regime voor sociale en andere specifieke diensten (o.a. aanbestedingsregime, cpv-codes);
- toepassing aanbestedingsprocedures;
- wezenlijke wijziging van opdrachten;
- voorwaarden voor gebruik van Dynamisch Aankoop Systeem (DAS);
- voorwaarden raamovereenkomst;
- Best Value Procurement (BVP);
- inhuur personeel;
- eigen Verklaring en nieuwe Uniform Europees Aanbestedingsdocument;
- gunnen aan SW-bedrijven;
- inbestedings- en alleenrechtenbepalingen bij publieke samenwerkingen;
- nieuwe concessieregime;
- toepassing van de CPV-codes, wanneer is er sprake van een werk, een levering of een dienst en de samenloop van opdrachten;
- toepassing van selectie-, uitsluitings-, en gunningscriteria;
- Wat is een overheidsopdracht? Subsidie of opdracht? Vergunning of opdracht?;
- waardebeoordeling van opdrachten. Mogelijkheid tot splitsen/percelen?;
- drempelbedragen en grensoverschrijdend belang;
- verkoop van gronden en gebiedsontwikkeling;
- toepassing van duurzame sociale- en milieucriteria.

Staatssteun & DAEB

- toepassing vrijstellingsmogelijkheden (AGVV, LGVV, de-minimis);
- uitleg staatssteuncriteria (MEO-test, zuiver lokaal);
- uitleg en berekening vormen staatssteun (subsidies, leningen, garanties, etc.);
- (vastgoed/grond)transacties;
- milieu/energie/duurzaamheid;
- breedband;
- cultuur en erfgoed;
- (sport)evenementen;
- onderzoek&ontwikkeling&innovatie;
- kinderopvang;
- natuurbeheer;
- woningcorporaties;
- relatie Wet Markt en Overheid.

Mededinging

- definitie van economische activiteit en de voorwaarden onder welke een decentrale overheid deze uit mag voeren;
- publieke taak en overheidsprerogatief;
- algemeen belang uitzonderingen;
- naleving gedragsregels en doorberekening integrale kosten of marktconforme prijsberekening (onder andere btw-vraagstukken);
- toekomst/evaluatie Wet Markt en Overheid;
- handhaving door ACM;
- de mededingingsregels en met name de relatie tot staatssteun, daarnaast ook aanbesteden, DAEB en sociaal domein vraagstukken.

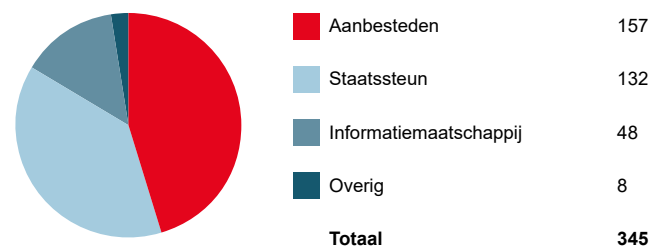

2.2 Bijeenkomsten

In 2016 konden decentrale overheden zich wederom laten voorlichten tijdens tientallen bijeenkomsten en presentaties over diverse onderwerpen met betrekking tot Europees recht en beleid. Deze werden door het kenniscentrum georganiseerd of samen met andere partijen. Dit gebeurde regelmatig op verzoek van overheden.

Op veel van de bijeenkomsten stonden onderwerpen als staatssteun, aanbesteden en privacy op het programma. Er is een grote behoefte aan informatie over deze onderwerpen, dat blijkt ook uit het aantal vragen die via de Helpdesk aan het kenniscentrum worden gesteld. Cijfermatig geven de vragen gesteld op onderstaande bijeenkomsten het volgende beeld over deze meest bevraagde onderwerpen (zie diagram).

De bijeenkomsten en presentaties georganiseerd en/of gegeven door het kenniscentrum of samen met andere partijen werden door ongeveer 1000 mensen bezocht. Het staatssteunnetwerk en de voorlichtingsbijeenkomsten aanbesteden zijn de bijeenkomsten die het grootste aantal deelnemers hebben gekend.

Presentaties

Hierbij een overzicht van de gegeven presentaties en georganiseerde bijeenkomsten van en door Europa decentraal.

Datum	Bijeenkomst
19 en 26 januari, 11 en 16 februari	Voorlichtingsbijeenkomst aanbesteden Doordat de Aanbestedingswet 2012 in 2016 wijzigde als gevolg van de implementatie van de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen, organiseerde het kenniscentrum in samenwerking met PIANOo vier praktijkgerichte voorlichtingsbijeenkomsten verspreid over het land. Hierbij werden diverse presentaties verzorgd door Europa decentraal.
4 februari	Voorlichtingsbijeenkomst aanbesteden vakgroep Inkoop van Brandweer Nederland samen met het Instituut Fysieke Veiligheid Het kenniscentrum verzorgde een presentatie over de nieuwe aanbestedingsrichtlijnen en de implementatie in de Aanbestedingswet 2012.
7 april	Congres Archiefinnovatie Decentrale overheden Het kenniscentrum verzorgde twee presentaties op het AIDO-congres, georganiseerd door de UvW, het IPO en de VNG. De presentaties gingen over auteursrecht en de AVG.
19 april	GIP-bijeenkomst Het kenniscentrum verzorgde een presentatie over de rechtstreekse werking van de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen.
19 april	Expertmeeting staatssteun en breedband Tijdens de expertmeeting staatssteun en breedband sprak Europa decentraal met diverse experts op het gebied breedband en staatssteun.
10 mei	Presentatie gemeente Texel Het kenniscentrum verzorgde op verzoek van de gemeente Texel een algemene workshop over staatssteun. Ook werden diverse casussen behandeld met de medewerkers van de gemeente.
23 mei, 30 juni en 7 juli	Gemeentedagen Het kenniscentrum verzorgde presentaties over staatssteun in samenwerking met medewerkers van de afdeling constitutionele zaken en wetgeving van het ministerie van BZK.
7 juni	Presentatie Provincie Noord Holland Het kenniscentrum verzorgde op verzoek van de provincie Noord-Holland een presentatie over staatssteun.
5 juli	Presentatie Inbesteden bij het ministerie van BZK Het kenniscentrum verzorgde een presentatie over inbesteden bij het ministerie van BZK.
12 juli	Noord-Nederland Festival Ter voorbereiding van de Open Days in Brussel is het kenniscentrum gevraagd om een pitch te geven en een stand te bemannen op het Noord-Nederland Festival.
6 september	Europaforum Randstadprovincies Het kenniscentrum heeft op verzoek een presentatie over Europa decentraal en het rapport Bridge! gegeven aan raadsleden op het Europaforum.
22 september	Presentatie Adviescommissie lokaal bestuur Op verzoek van de VNG heeft het kenniscentrum een presentatie verzorgd over de AVG en Privacy.
27 oktober	Presentatie VNG-medewerkers In samenwerking met de VNG heeft Europa decentraal een presentatie over de implementatie van de Europese aanbestedingsrichtlijnen in de nieuwe Aanbestedingswet verzorgd.
27 oktober	Presentatie Utrecht Op verzoek van de gemeente Utrecht heeft het kenniscentrum een presentatie verzorgd over staatssteun.
4 november	Staatssteunnetwerk Het kenniscentrum verzorgde tijdens het evenement - een samenwerking tussen ministerie van BZK, Universiteit Leiden, Pels Rijcken en Europa decentraal - een presentatie over de Wet Markt en Overheid en staatssteun.
7 november	Juridische Dweedaagse Tijdens de Juridische Tweedaagse van de VNG heeft het kenniscentrum een presentatie over staatssteun verzorgd.
22 november	Presentatie Hengelo Op verzoek van de gemeente Hengelo heeft het kenniscentrum een presentatie gegeven over staatssteun.
29 november	Presentatie Beesterzwaag Op verzoek van het EU Netwerk Fryslân heeft Europa decentraal een presentatie gegeven over de AVG en privacy.
1 december	Presentatie werkgroep Brussel UvW Op verzoek van de UvW heeft het kenniscentrum een presentatie over knelpunten in de Europese regelgeving en Bridge! verzorgd.
1 december	Congres Overheid 360 Het kenniscentrum heeft op het congres Overheid 360 een presentatie over het onderwerp privacy en de AVG verzorgd.

2.3 Signaleringsloket

Soms blijkt Europese regelgeving in de praktijk niet of lastig uitvoerbaar. Van dergelijke knelpunten (signalen) kunnen decentrale overheden, ministeries of andere overheidsorganen melding maken bij het Signaleringsloket van Europa decentraal. Maar ook (decentrale) overheden die vragen stellen via de Helpdesk van Europa decentraal blijken soms (onbewust) te maken te hebben met een signaal.

De Helpdesk is dus een belangrijk instrument om knelpunten te signaleren. De adviseurs van Europa decentraal kijken dan ook bij elke helpdeskvraag die binnenkomt, of er mogelijk een uitvoeringsprobleem onder ligt dat zijn basis vindt in Europese regelgeving. Deze signalen rapporteert het kenniscentrum jaarlijks – in het begin van het nieuwe jaar – aan de koepelorganisaties VNG, IPO en UvW en het ministerie van BZK. Dergelijke signalen kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden bij de lobby of voor input bij consultaties van de Europese Commissie voor nieuwe wetgeving.

In 2016 zijn er in totaal 35 signalen via het Signaleringsloket bij Europa decentraal geregistreerd. 33 hiervan zijn afgeleid uit de vragen die via de helpdesk werden gesteld. De andere twee signalen zijn, los van de helpdeskvragen, door een adviseur van Europa decentraal geregistreerd.

De (decentrale) achtergrond bij de 35 signalen betreft:

Gemeenten	18
Provincies	3,5
Waterschappen	2,5
Koepelvereniging	5
Ministeries	0
Samenwerkingsverband	1
Overig	3
Adviseur Europa decentraal	2

Op de beleidsterreinen Aanbesteden en Staatssteun werden de meeste signalen geregistreerd. Een overzicht van alle signalen:

Europees recht algemeen/Aanbesteden	1
Europees recht algemeen/Sport	1
Milieu/Mededinging	1
Aanbesteden	22
DAEB	1
Staatssteun/Mededinging	1
Staatssteun/ Informatiebeleid	1
Staatssteun/Aanbesteden	1
Staatssteun	3
Staatssteun, DAEB, Mededinging, Aanbesteden	1
Milieu/Energie	1
Vervoer	1

2.4 Website

Begin 2016 is de website van Europa decentraal aangepast. Naast wijzigingen in het design, is de website ook responsive gemaakt. Dit houdt in dat het formaat van de website zich aanpast aan het apparaat vanaf waar deze wordt bekeken.

Het kenniscentrum heeft in 2016 in totaal 193 webpagina's gepubliceerd en 594 aangepast (praktijkvragen niet meegerekend). De maandelijkse metingen bij elkaar opgeteld, geven een totaal van 187.212 gebruikers over 2016*. Het gemiddeld aantal gebruikers per maand was 15.601. Het aantal paginaweergaven over 2016 was in totaal 585.939, het gemiddelde lag op 48.828. Hieronder volgt een maandelijks overzicht:

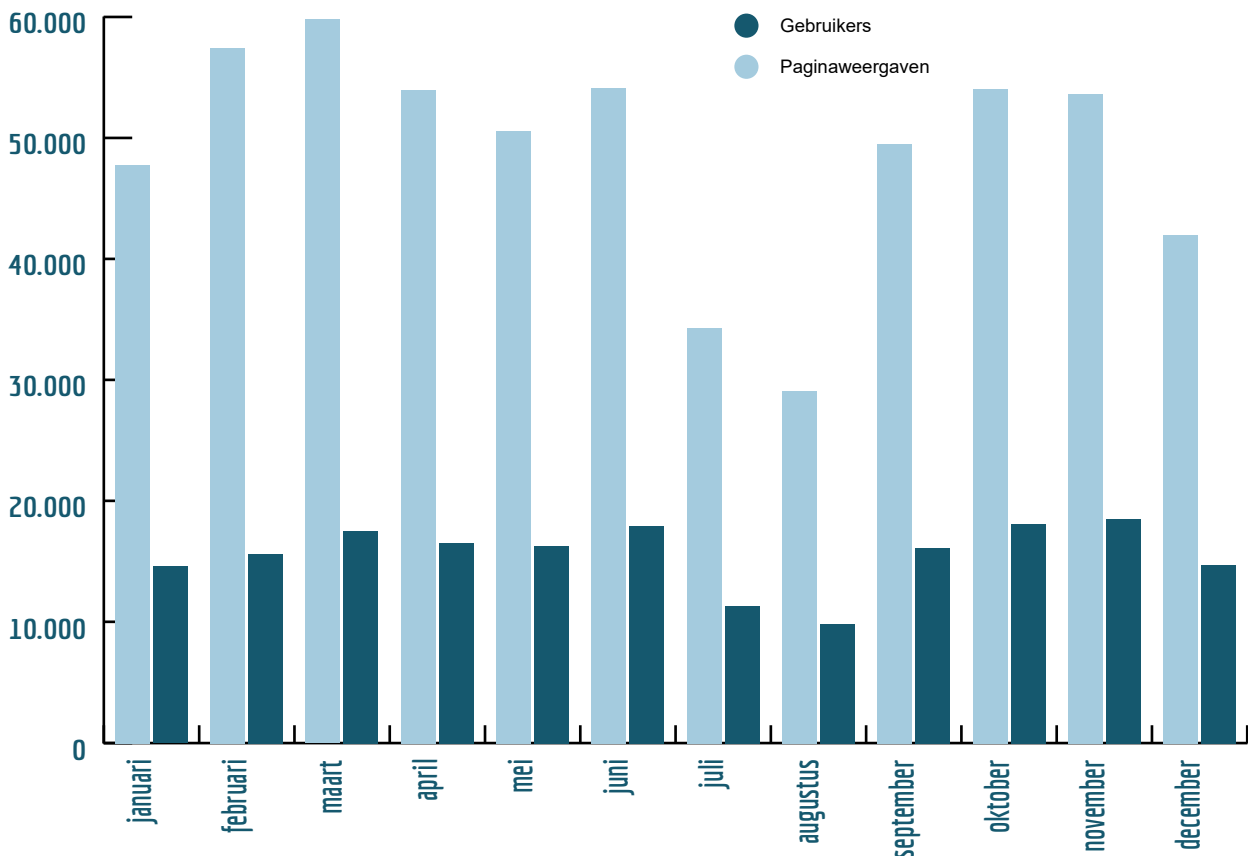
* Zoals gedefinieerd door Google Analytics: "Gebruikers die binnen de geselecteerde periode minstens één sessie hebben uitgevoerd. Zowel nieuwe als terugkerende gebruikers worden meegeteld."

Thema's

Nieuw op de website zijn de Themapagina's. Deze pagina's fungeren als ingang voor beleidsthema's zoals Better Regulation en Immigratie en vluchtelingen.

Actualisaties

In 2016 zijn er in totaal 788 webpagina's geactualiseerd/online geplaatst. De meeste wijzigingen hadden betrekking op de Onderwerpen. Zo werden onder Aanbesteden vanwege de implementatie van de Europese aanbestedingsrichtlijnen in de Aanbestedingswet alle pagina's geactualiseerd. Onder Staatssteun werden pagina's zoals Rapportages, Waar melden en kennisgeven, en Grensoverschrijdend effect geactualiseerd. Onder Informatiemaatschappij waren dit bijvoorbeeld Privacy, Algemene Verordening Gegevensbescherming en Digitale interne markt strategie.

Webpagina	Actualisatie-aantallen
Pagina's*	91
EUrest	47
MiliEUverkenner	15
Praktijkvragen	43
Beleid	15
Jurisprudentie	24
Links	30
Nederlandse standpunten	5
Praktijk	2
Procedures	1
Publicaties	29
Wet- en regelgeving	17
Onderwerpen	469

* Onder 'Pagina's' vallen (bijna alle) Services, pagina's zoals 'Over ons' en 'Vacatures' en alle pagina's die onder de virtuele stad 'Bridge!' vallen.

2.5 Social media

Het kenniscentrum is al enkele jaren actief op de social-media-kanalen LinkedIn en Twitter (@EUdecentraal).

Eind 2016 had het Europa decentraal 875 volgers op Twitter en zijn er 200 Tweets verzonden. Het aantal volgers op Twitter is, vergeleken met 2015, met 100 toegenomen. @EUdecentraal is 91 keer vermeld in Tweets door externe partijen. Gemiddeld wordt een Tweet twee keer geretweet. Daarnaast had Europa decentraal 448 volgers op LinkedIn aan het eind 2016, 70 meer dan het jaar ervoor.

Kijkend naar het groeiend aantal interacties, constateert ook het kenniscentrum dat het verspreiden van nieuws via social media groeiende is en derhalve steeds belangrijker wordt.

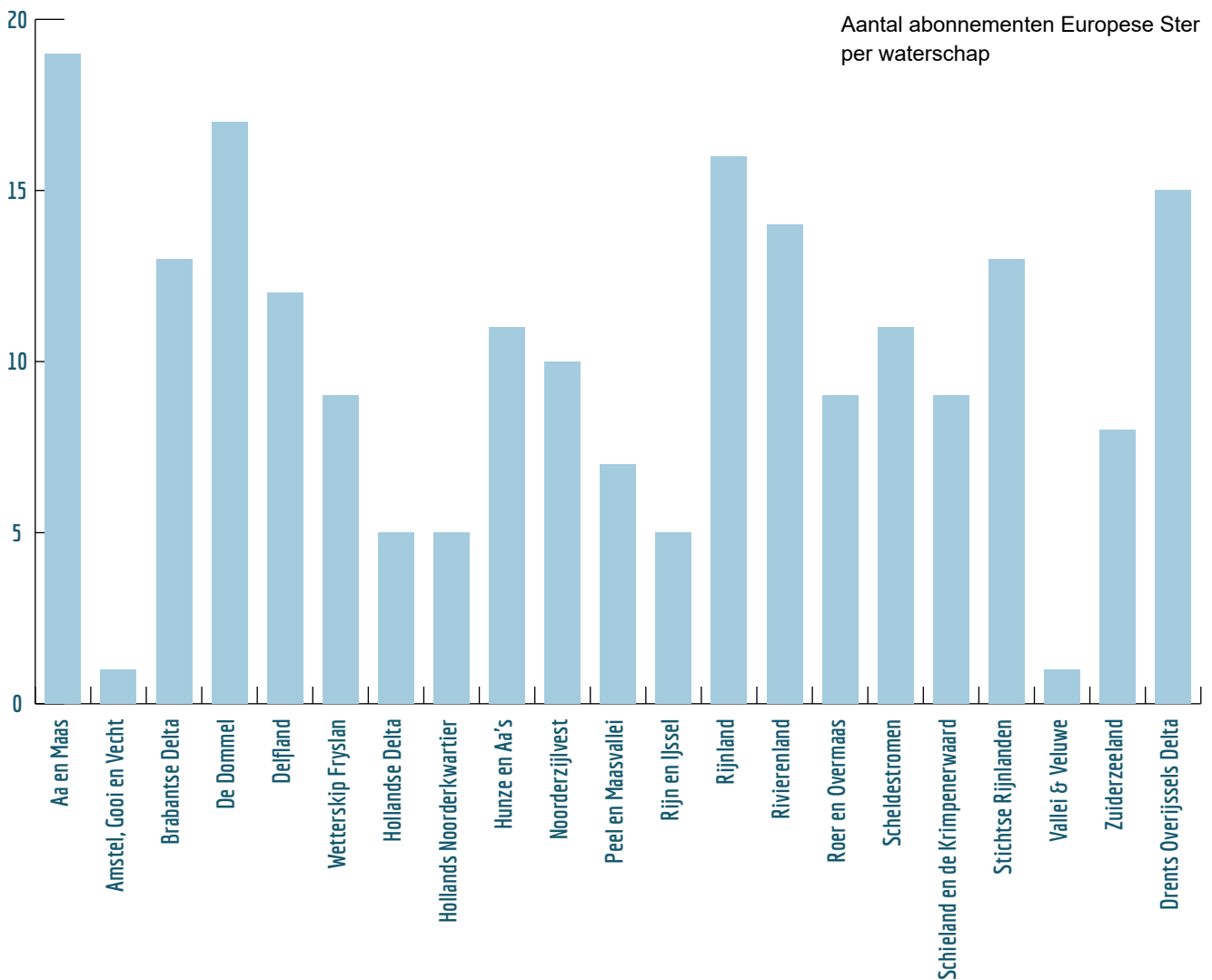

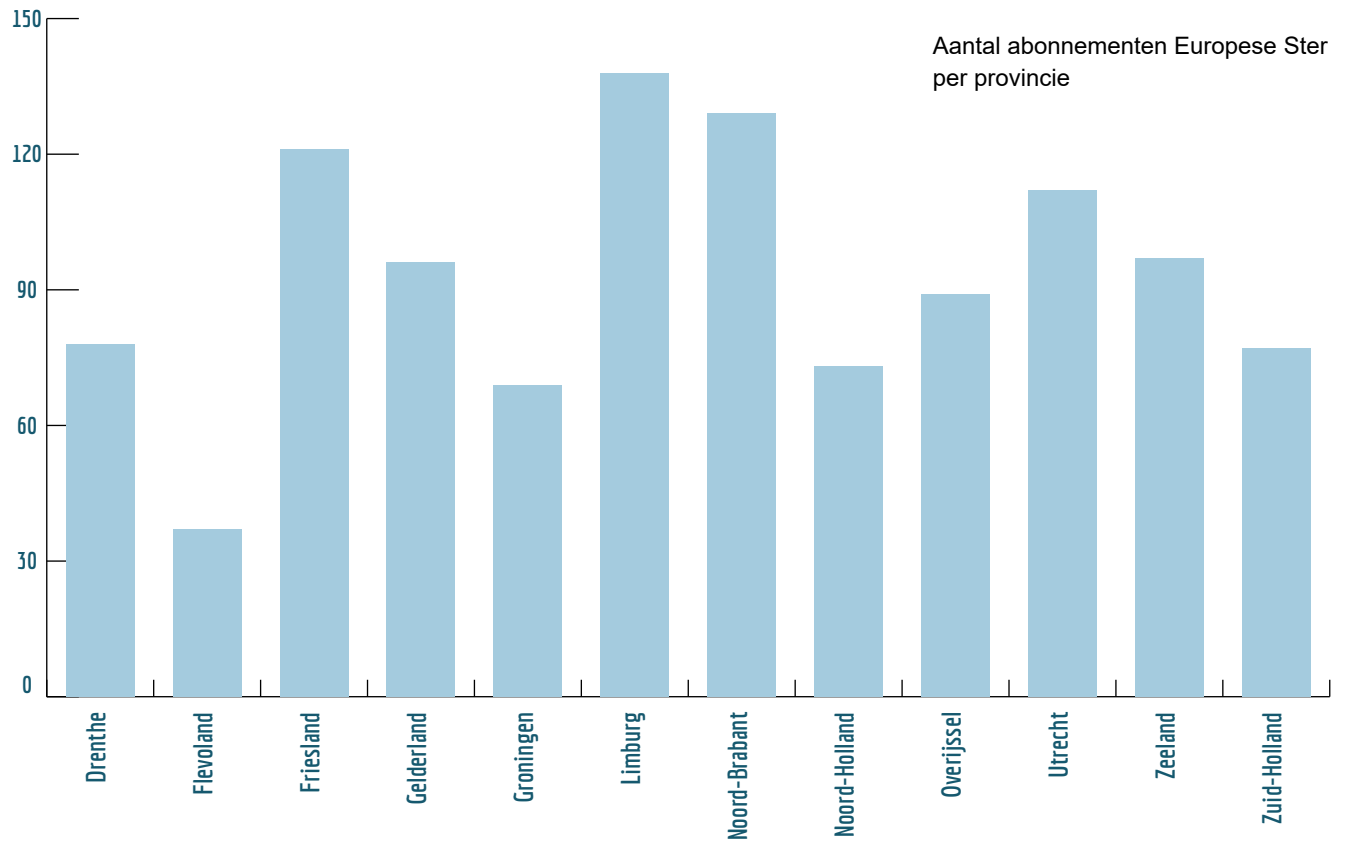
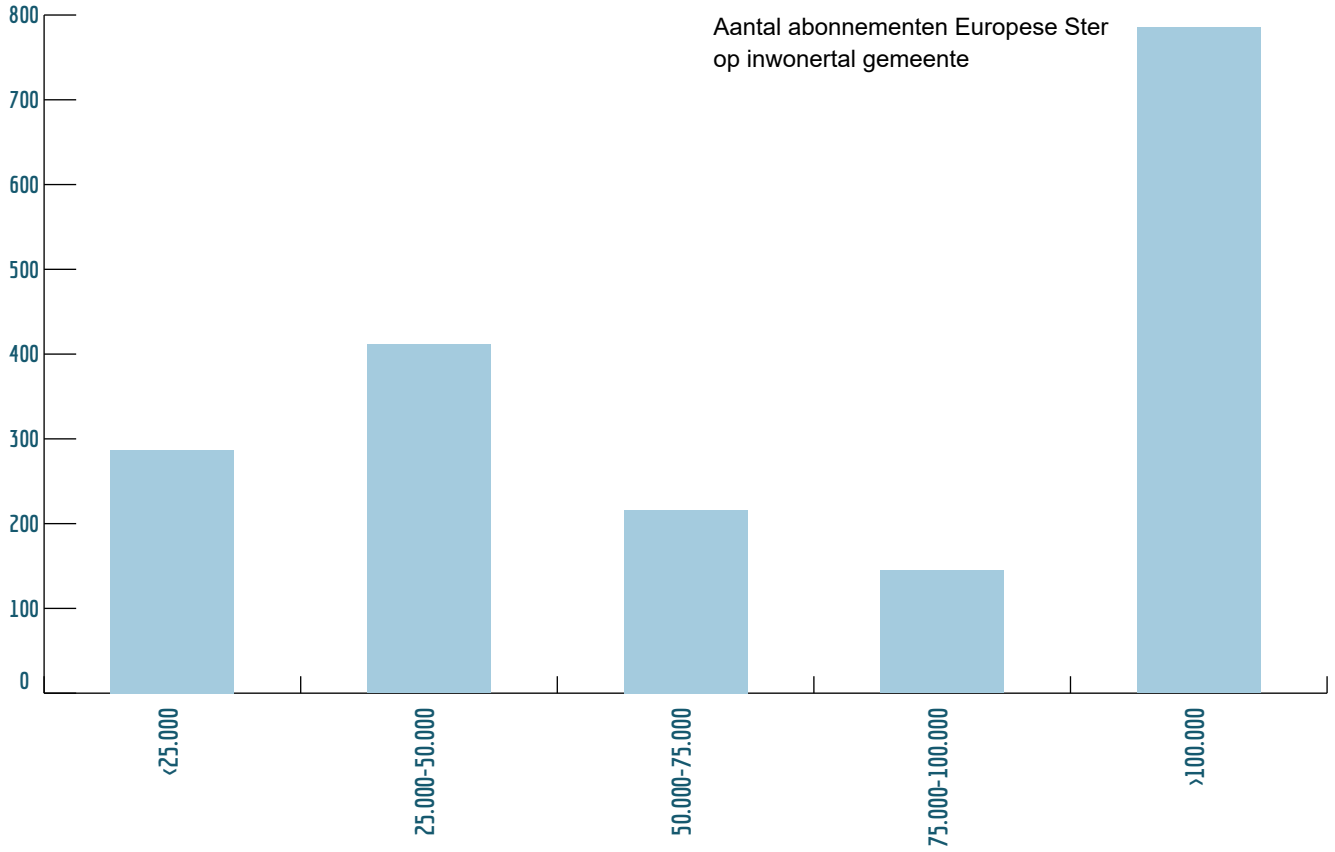
2.6 Europese Ster

Europa decentraal houdt ongeveer 6200 abonnees wekelijks op de hoogte van de belangrijkste Europese ontwikkelingen via de digitale nieuwsbrief 'de Europese Ster'. Deze voor gemeenten, provincies en waterschappen belangrijke ontwikkelingen worden vertaald naar de decentrale praktijk. Het kenniscentrum verstuurt deze nieuwsbrief sinds 2003 samen met het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) in Brussel.

De Europese Ster wordt door een breed publiek gelezen. Hieronder vindt u overzichten van het aantal abonnees bij gemeenten, provincies en waterschappen die midden 2016 zijn opgesteld. Abonnees met een privé-e-mailadres zijn in deze grafiek niet meegenomen. Buiten de doelgroep kent de Europese Ster ook enkele honderden abonnees uit bijvoorbeeld België of van universiteiten.

Overheid	Abonnees
Gemeente	2000
Provincie	1165
Waterschap	250

Overige organisaties

Onderstaand overzicht geeft de hoeveelheid abonnementen op de Europese Ster weer van de koepels en een aantal overige organisaties binnen de doelgroep.

Instelling	Aantal abonnementen
IPO	12
HNP	7
BIJ12	7
SNN	23
VNG	82
G4	5
UvW	28

Best gelezen nieuwsberichten

In 2016 schreef Europa decentraal in totaal 183 nieuwsberichten in de Europese Ster. De vijf best gelezen nieuwsberichten zijn:

1. Rechtstreekse werking richtlijnen?;
2. 1 juli 2016: nieuwe Aanbestedingswet treedt in werking;
3. Brexit: wat zijn de gevolgen voor decentrale overheden?;
4. Tweede kamer neemt wetsvoorstel tot wijziging Aanbestedingswet aan;
5. Recente ontwikkelingen in staatssteunrecht bij grondtransacties.

2.7 Praktijkvragen

Met de 'Vraag van de Week' beantwoordt Europa decentraal vragen die vaak gesteld worden, actueel zijn of extra aandacht verdienen. Wekelijks wordt één vraag uit de decentrale praktijk van een provincie, gemeente of waterschap voorzien van een generiek antwoord en uiteraard geheel geanonimiseerd via de website en nieuwsbrief de Europese Ster beschikbaar gesteld. In 2016 zijn 39 praktijkvragen gepubliceerd op de website.

Met het wekelijks publiceren van praktijkvragen streeft Europa decentraal verschillende doelen na:

- **Veel gestelde vragen ondervangen**
Allereerst wordt de rubriek gebruikt om een antwoord op vragen die veel gesteld worden onder de aandacht van meerdere decentrale overheden te brengen. Hiermee speelt Europa decentraal proactief op specifieke informatiebehoefte in.
- **Signalen uitdragen**
Daarnaast worden vragen, die vanuit de Helpdesk bezien vooral betrekking lijken te hebben op een specifiek decentraal probleem/vraagstuk met een signalerende functie, bewerkt tot Vraag van de Week. Hiermee attendeert Europa decentraal decentrale overheden op belangwekkende ontwikkelingen.
- **Europabewustzijn**
Ook wordt de rubriek gebruikt om juist aandacht te vragen voor die Europeesrechtelijke onderwerpen waarvan medewerkers van decentrale overheden misschien (nog) niet altijd of meteen de Europeesrechtelijke component zien.

Alle praktijkvragen uit 2016 zijn wederom gebundeld in een kroniek. Op de volgende pagina vindt u een overzicht van de praktijkvragen op onderwerp.

Praktijkvragen op onderwerp

Aanbesteden

- Moeten financiële en bancaire diensten worden aanbesteed?
- Moeten financiële en bancaire diensten worden aanbesteed? (vervolg)
- Wat houdt Best Value Procurement (BVP) conform de (Europese) aanbestedingsregels in?
- Wat is de aanbestedingsprocedure voor sociale en andere specifieke diensten?
- Mogen waterschappen grondstoffen rechtstreeks inkopen?

Cultuur, onderwijs en jeugd

- Kan een financiële bijdrage aan stichtingen voor bijzonder onderwijs worden aangemerkt als staatssteun?

Dienstenrichtlijn

- Mag een gemeente een schaarse vergunning voor onbepaalde tijd verlenen?

Diensten van Algemeen Belang

- Wat zijn de regels m.b.t. garanties aan ondernemingen die DAEB uitvoeren?
- Hoe kunnen we de aanleg van breedband subsidiëren?
- Moeten decentrale overheden in 2016 rapporteren over staatssteun voor DAEB?

Europees recht en beleid decentraal

- Kan een burger zich tegenover onze gemeente beroepen op het Handvest van de Grondrechten van de EU?
- Wat heeft Nederland bereikt tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap en waar zal Slowakije op in gaan zetten?
- Hebben decentrale overheden en lidstaten ook inspraak bij de totstandkoming van TTIP?
- Wat is het verschil tussen de Europese Agenda Stad en de Agenda Stad?

Grensoverschrijdende samenwerking

- Wat zijn de meest actuele ontwikkelingen op het gebied van grensoverschrijdende zorg?
- Wat zijn de mogelijkheden om als gemeente grensoverschrijdende arbeid te stimuleren?

Informatiemaatschappij

- Vallen culturele instellingen onder de EU-richtlijn en de Wet hergebruik overheidsinformatie?
- Is er een verschil tussen de Europese e-privacyrichtlijn en de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming?
- Wat is het EU-beleid omtrent cybercriminaliteit en cyberveiligheid?
- Wat betekenen de nieuwe privacyregels voor onze gemeente?
- Mag ons stadsarchief een vergoeding vragen voor het digitaliseren van informatie voor hergebruik?

Justitie, vrijheid en veiligheid

- Hoe moeten wij als gemeente de PIA uitvoeren?
- Kan ik problemen met het innen van parkeerboetes van toeristen uit andere EU-landen centraal melden?

Mededinging

- Wet markt en overheid of staatssteun: waarmee moet de gemeente rekening houden bij de verhuur van (kantoor)ruimte?
- Wat is het verschil tussen een DAEB en een Wet M&O algemeen belang besluit?
- Integrale kostprijs doorberekenen bij exploitatie fietsenstalling?

Milieu en klimaat

- Wat houden de Europese en nationale plannen omtrent circulaire economie in?
- Op welke manier stimuleert het Nederlands EU-voorzitterschap innovatieve oplossingen voor waterbeheer?
- Hergebruik afval: wanneer is afval niet langer afval?

Regionaal beleid en structuurfondsen

- Welke bewaartermijn stelt de EU voor op POP3-projecten?
- Hoe zit dat nu met grondtransacties en staatssteun, nu de mededeling grondtransacties is vervallen?
- Wat houdt het Partnerschap Luchtkwaliteit in?
- Kunnen Europese subsidies gecombineerd worden?

Staatssteun

- Zijn de staatssteunregels ook van toepassing op peuterspeelzaalwerk na harmonisering met kinderopvang?
- Hoe werken de staatssteunregels bij een niet-marktconforme lening?
- Is het verlenen van een anti-afhaaksubsidie in lijn met de staatssteunregels?
- Geldt het de-minimisplafond van € 200.000,- per lidstaat?

Vervoer

- Moet een nieuwe leerlingenvervoerder gecontracteerd worden bij faillissement huidige opdrachtgever?
- Hoe moeten we openbaar (bus)vervoer aanbesteden onder de nieuwe concessierichtlijn?

Vrij verkeer

- Kan een gemeente arbeidsmigranten die (tijdelijk) gehuisvest zijn in de gemeente verplichten om arbeid in de gemeente te verrichten?

Werkgelegenheid en sociaal beleid

- Moet onze gemeente de Europese interne marktregels toepassen bij initiatieven voor de integratie van asielzoekers en vluchtelingen?
- Zijn er Europese beleidsinitiatieven om sociale uitsluiting tegen te gaan?

Best gelezen praktijkvragen

Onderstaand overzicht laat zien wat de top 5 best gelezen praktijkvragen van 2016 is:

1. Wat houdt Best Value Procurement conform de Europese aanbestedingsregels in? (Aanbesteden)
2. Mag een gemeente een schaarse vergunning voor onbepaalde tijd verlenen? (Dienstenrichtlijn/Vrij verkeer)
3. Hoe zit dat nu met grondtransacties en staatssteun, nu de Mededeling grondtransacties is vervallen? (Regionaal beleid en structuurfondsen)
4. Integrale kostprijs doorberekenen bij exploitatie fietsenstalling? (Mededinging)
5. Wat betekenen de nieuwe privacyregels voor onze gemeente? (Informatiemaatschappij)

2.8 EUrrest

Tien maal per jaar verschijnt in de Europese Ster en op de website het EUrrest. In de rubriek EUrrest attendeert Europa decentraal op actuele ontwikkelingen in de Europese jurisprudentie voor decentrale overheden. Het EUrrest legt het betreffende arrest van het Hof van Justitie-EU verder uit en gaat in op de impact van het arrest voor het beleid van decentrale overheden. Aan bod kwamen de volgende arresten:

- **Januari - Milieu en klimaat**
'Mogen overheden een vergoeding voor het verstrekken van milieu-informatie'
Zaak C-71/14 HvJ EU 6 oktober 2015, East Sussex County Council tegen Property Search Group
- **Februari - Aanbesteden, Structuurfondsen**
'Subsidie terugbetalen bij schendingen van nationale aanbestedingen'
Gevoegde Zaken C-260 en 261/14 Conclusie AG Bot, 14 januari 2016, Județul Neamț tegen Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
- **April - Informatiemaatschappij**
'Aansprakelijkheid van instanties die gratis wifi aanbieden'
Zaak C-484/14 Conclusie AG Szpunar, 16 maart 2016, Tobias MC Fadden tegen Sony Music Entertainment Germany GMBH
- **Mei - Europees recht en beleid decentraal**
'Vrije keuze van rechtsbijstand in een administratieve periode'
Zaak C-5/15 HvJ EU 7 april 2016, GB tegen Achmea Schadeverzekeringen NV en Stichting Achmea Rechtsbijstand
- **Juni - Aanbesteden**
'Selectiecriteria 'economische en financiële draagkracht'
Zaak C 234/14, HvJ EU 14 januari 2016, „Ostas celt-nieks” SIA tegen Talsu novada pašvaldība, Iepirkumu uzraudzības birojs
- **Juli - Informatiemaatschappij**
'Uitlenen E-book te vergelijken met papieren boek'
Zaak C-174/15, Conclusie AG Szpunar, EU 16 juni 2016, Zaak C-174/15 Vereniging openbare bibliotheken tegen Stichting Leenrecht

- **September - Staatssteun**
'Formele vereisten AGVV uitgelegd door HVJ'
Zaak C-493/14, HVJEU 21 juli 2016, Dilly's Wellnesshotel GMBH tegen Finanzamt Linz (Belastingkantoor van Linz, Oostenrijk)
- **Oktober - Staatssteun en vervoer**
'Busvervoer en staatssteun'
Zaak T-15/14, HVJEU 3 maart 2016 Simet Spa tegen Europese Commissie
- **November - Aanbesteden**
'Toepassing gunningscriterium 'economisch meest voordelige inschrijving'
Zaak C-6/15, HVJEU 14 juli 2016, TNS Dimarso NV tegen Vlaams Gewest
- **December - Dienstenrichtlijn**
'Kosten in verband met vergunningaanvraag'
Zaak C-316/15, HvJ-EU 16 november 2016 Timothy Martin Hemming, handelend onder de handelsnaam „Simply Pleasure Ltd”, James Alan Poulton, Harmony Ltd, Gatisle Ltd, handelend onder de handelsnaam „Janus”, Winart Publications Ltd, Darker Enterprises Ltd en Swish Publications Ltd (hierna: „Hemming e.a.”) tegen Westminster City Council (gemeenteraad van Westminster, Verenigd Koninkrijk)

De best gelezen EUresten

De top 3 best gelezen EUresten van 2016 is:

1. Subsidie terugbetalen bij schendingen van nationale aanbestedingsregels (februari);
2. Mogen overheden een vergoeding vragen voor het verstrekken van milieu-informatie (januari);
3. Formele eisen AGVV uitgelegd door HvJ (september).

2.9 Publicaties

Naast alle bovenstaande publicaties heeft het kenniscentrum ook de volgende publicaties naar buiten gebracht:

- Veelgestelde vragen Voorlichtingsbijeenkomsten herziening Aanbestedingswet 2012;
- Veelgestelde Vragen Rechtstreekse Werking aanbestedingsrichtlijnen;
- Kroniek praktijkvragen 2016;
- Notitie nieuwe Europese Aanbestedingsrichtlijnen;
- Veelgestelde vragen TTIP;
- Onderzoeksrapport Bridge!;
- Notitie aanbestedingsrechtelijke aspecten bij e-depots.

Daarnaast heeft het kenniscentrum in diverse tijdschriften gepubliceerd, waaronder:

- 'Europees recht en decentrale overheden: kenniscentrum Europa decentraal helpt' in het tijdschrift van Het Europees Comité van de Regio's en het Nederlandse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie;
- 'EU-staatssteunregels zaak van decentrale overheden' in de Staatscourant;
- 'ACM10 december 2015, besluit 15.0722.29, Inzake: ligplaatsen gemeente Cuijk' in het Tijdschrift voor Staatssteun
- 'Redactioneel: inbesteden hot or not' in het Tijdschrift voor aanbesteden;
- ten behoeve van een seminar van Radboud Universiteit Nijmegen een paper over het concept 'ancillarity' in het kader van natuurbeheer, economisch gebruik en de staatssteunregels;
- diverse bijdragen over Europeesrechtelijke onderwerpen in diverse bestuurs-tijdschriften;
- diverse artikelen over knelpunten in de Europese regelgeving en Bridge! op de website van Platform Overheid.

2.10 Overige dienstverlening

Naast de reguliere dienstverlening van helpdesk, webdossiers, bijeenkomsten en nieuwsbrief staat het kenniscentrum het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen graag ook op andere manieren ter zijde:

- **Wet Markt en Overheid**
Het kenniscentrum heeft verschillende overleggen met de VNG en het ministerie van EZ gevoerd over de doorwerking van de kamerbrief over de evaluatie Wet Markt en Overheid.
- **Ontwikkelingen in thuiszorg - gemeentenkwesities**
Het kenniscentrum gaf voorlichting en input aan de VNG over staatssteun en aanbesteden, naar aanleiding van diverse kwesities die landelijk speelden over ontwikkelingen/gerechtelijke uitspraken over thuiszorgorganisaties. Het kenniscentrum heeft onder andere meegelezen en input verzorgd met notities die door (huis)advocaten werden opgesteld.
- **Sport en Europees recht**
Het kenniscentrum heeft deelgenomen aan de werkgroep sportief aanbesteden van de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG). In samenspraak met VSG heeft Europa decentraal een beknopte samenvatting van de belangrijke wet- en regelgeving geschreven, met betrekking tot verdere uitwerking van het concept van de VSG over sportief aanbesteden.

Daarnaast leverde het kenniscentrum een mededingingsrechtelijke bijdrage aan de VSG-notitie over Paracommercialisatie in de Sport.
- **Dialoogmogelijkheden aanbesteden**
In de Tweede Kamer zijn zorgen geuit over de dialoogmogelijkheden bij de aanbesteding van jeugdzorg. Hiervoor is een Regietafel gehouden met het netwerk directeuren Sociaal Domein. Het kenniscentrum heeft namens de VNG geïnventariseerd welke signalen en knelpunten Europa decentraal heeft opgevangen over (de dialoogmogelijkheden) binnen het aanbesteden in het Sociaal Domein. Ook is het kenniscentrum aangesloten in een werkgroep met BZK, VWS, EZ, PIANOo, VNG, de NDSO (Netwerk Directeuren Sociaal Domein) om verdere afspraken te maken in het voorzien in informatie om de (dialoog) mogelijkheden binnen aanbestedingstrajecten zo goed mogelijk te kunnen inzetten en oplossingen aan te bieden bij door betrokken partijen bij aanbesteden ervaren onzekerheden in het sociaal domein.
- **Werkgroep structuurfondsen en staatssteun**
Ondersteuning bij staatssteunkwesities in verband met de Europese Structuur- en Investeringsfondsen (ESIF) van de werkgroep van de Managementautoriteiten. De werkgroep bestaat uit SNN, Kansen voor West, OP Zuid en GO Oost alsook RVO en het ministerie van BZK. Europa decentraal neemt deel aan de vergaderingen, signaleert knelpunten en beantwoordt de helpdeskvragen die eruit voortvloeien.
- **Werkgroep structuurfondsen en aanbesteden**
Het kenniscentrum neemt deel aan de werkgroep aanbesteden betreffende de ESI-fondsen. Hier ondersteunt Europa decentraal bij de uitleg van het aanbestedingsrecht en het identificeren van knelpunten. Er is onder andere meegeschreven aan het toetsingsprotocol aanbestedingsrecht voor EFRO-subsidies. De werkgroep bestaat uit leden van SNN, GO-Oost, Stimulus, Kansen voor West, RVO, de Audit Autoriteit EFRO en het ministerie van EZ aangewezen.
- **Privacy**
Het kenniscentrum neemt deel aan de projectgroep privacy binnen de VNG.
- **Beter Aanbesteden**
Het kenniscentrum biedt ondersteuning aan Rob Jonkman (regiovertegenwoordiger Noord en lid van Raad van Toezicht Europa decentraal) in het traject Beter Aanbesteden. Het traject Beter Aanbesteden is geïnitieerd vanuit het ministerie van EZ naar aanleiding van de evaluatie van de Aanbestedingswet. Op 21 september vond de eerste landelijke bijeenkomst Beter Aanbesteden plaats. Vervolgens hebben twee regionale bijeenkomsten plaats gevonden in de regio Noord, met een geselecteerde groep deelnemers. Op basis van de regionale bijeenkomsten heeft regio Noord een aantal acties geformuleerd die in januari 2017 ingebracht worden in het landelijk overleg.
- **Partnerschap Inclusion of Migrants and Refugees**
Het kenniscentrum bood inhoudelijke ondersteuning voor de Working Conference on Reception & Housing of Refugees. Europa decentraal heeft meegeschreven aan de scoping paper voorafgaand aan de werkconferentie. Tijdens de conferentie heeft het kenniscentrum als inhoudelijk experts de workshop housing begeleid. Achteraf leverden onze adviseurs input op het verslag van de werkconferentie dat werd opgesteld door EUKN.

- **Groenblauwe diensten**
Het kenniscentrum heeft in overleg met verschillende waterschappen een toelichting en verduidelijking gegeven over de staatssteun- en aanbestedingsoptiek bij het toepassen van een bruikleenovereenkomst.
- **Nieuwsbrief inkoop & aanbesteden**
Het kenniscentrum geeft input voor de nieuwsbrief inkoop & aanbesteden van de UvW.
- **Interdepartementaal Staatssteunoverleg**
Het kenniscentrum neemt deel aan het Interdepartementaal Staatssteun Overleg (ISO). Het ISO is een platform voor kennisoverdracht en informatieuitwisseling en draagt zorg voor verspreiding van beschikbare relevante informatie over steun, waaronder: beleidsvoornemens en informatie van de Europese Commissie, jurisprudentie, relevante literatuur, persmededelingen en externe adviezen van bijvoorbeeld de Landsadvocaat.
- **Vakberaad Europees recht**
Het vakberaad Europees recht heeft als doel kennisuitwisseling tussen de verschillende provincies op het gebied van actuele Europeesrechtelijke onderwerpen. Het kenniscentrum en het ministerie van BZK nemen deel aan de vergaderingen.
- **Kennisplatform Snel Internet**
Het kenniscentrum neemt deel aan Kennisplatform Snel Internet, waarbij overheden over verschillende aspecten van breedbandprojecten geïnformeerd worden, kennis en ervaringen over de verschillende aanpakken worden uitgewisseld en overzicht wordt geboden van actuele ontwikkelingen.
- **Contactgroep Betere Regelgeving**
Het kenniscentrum participeert in de interdepartementale contactgroep Betere Regelgeving van het ministerie van Economische Zaken, waar naast vertegenwoordigers van de ministeries ook ACTAL, de VNG en het IPO aan deelnemen. De contactgroep wisselt kennis en ervaring uit met de Betere Regelgeving Agenda van de Europese Commissie.

3. En verder

Naast de reguliere dienstverlening leverde Europa decentraal in 2016 ook een aantal andere diensten aan het ministerie van BZK en het IPO welke apart gefinancierd zijn (zie 1.4). Voor het ministerie betrof dat de ondersteuning ten behoeve van het Coördinatiepunt Staatssteun, en ondersteuning tijdens het Nederlands EU-voorzitterschap (rapport Bridge!). Voor het IPO werd de actualisatie van de MiliEUverkenner uitgevoerd.

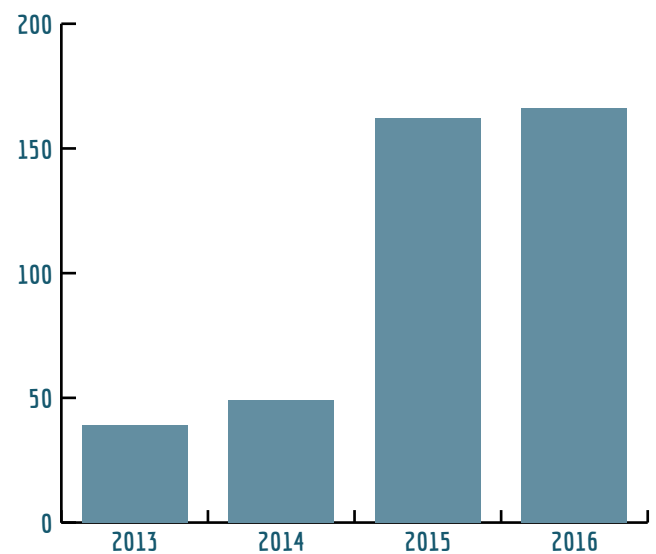
3.1 Coördinatiepunt Staatssteun

Europa decentraal ondersteunt sinds 2012 het Coördinatiepunt Staatssteun Decentrale Overheden (CSDO) van het ministerie van BZK bij de uitvoering van verschillende procedurele taken, waaronder:

- Het begeleiden en coördineren van de procedures voor van melding vrijgestelde steun van gemeenten en provincies (zogenoemde kennisgevingen). Kennisgevingen van gemeenten en provincies aan de Europese Commissie voor van melding vrijgestelde steun onder de Algemene Groepsvrijstelling (EU nr. 651/2014) (AGVV) en de Landbouwwijziging (EU nr. 702/2014) (LGVV) lopen via Europa decentraal.
- Het coördineren van de jaarlijkse staatssteun-rapportages van provincies en gemeenten ten behoeve van het State Aid Scoreboard. De benodigde informatie vraagt Europa decentraal bij de gemeenten en provincies uit. Na de verwerking van de gegevens, werden deze aan de ministeries van BZK en EZ gerapporteerd.

Kennisgevingen

Gemeenten en provincies maken veel gebruik van de vrijstellingsmogelijkheden. Onderstaande grafiek geeft de door Europa decentraal behandelde kennisgevingen over de jaren weer. In 2016 waren het er in totaal 166.

In deze grafiek zijn alle kennisgevingen van provincies en gemeenten op basis van de AGVV en LGVV verwerkt. Het betreft aantallen zonder de dienstige maatregelen. Deze zijn in het jaarverslag van 2015 wel meegenomen in de cijfers.

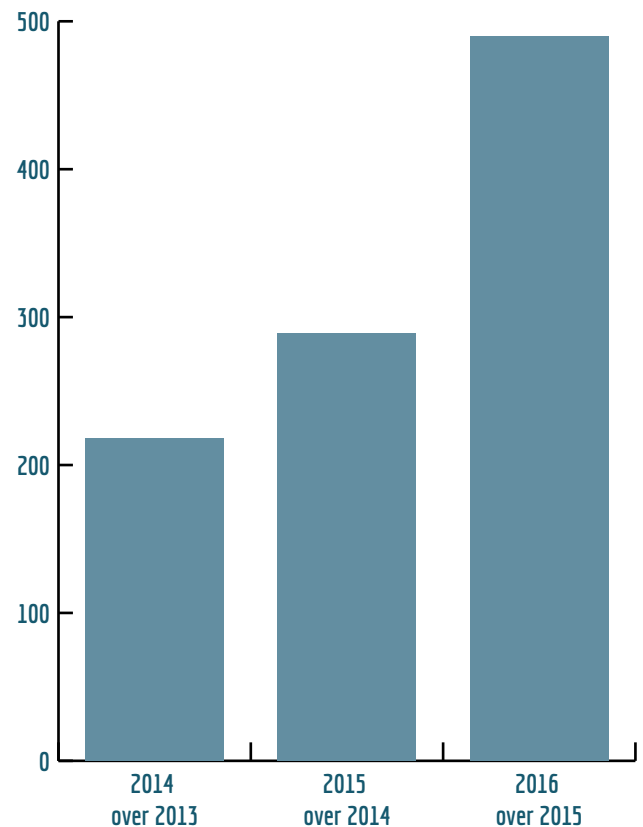

Rapportage

Ook het werk met betrekking tot de rapportage is toegenomen in 2016. Jaarlijks wordt de rapportage uitgevraagd over de daadwerkelijke uitgaven van het jaar daarvoor. Zo is deze in 2016 uitgevraagd over de in 2015 verleende steun. De rapportage werkt cumulatief, omdat mogelijk in meerdere jaren steun wordt uitbetaald. De rapportage ziet niet alleen toe op steun die is kennisgegeven op basis van de AGVV of LGVV, maar ook steun op basis van de Omnibus Decentraal Regeling (ODR), de nationale monumentenregeling en verlaagde grondkosten voor sociale woningbouw. Daarnaast is in 2016 ook de DAEB rapportage uitgevraagd door het kenniscentrum (eens per twee jaar).

De volgende grafiek geeft de aantallen gerapporteerde steunmaatregelen op basis van de AGVV, de LGVV en de ODR weer die vooraf bekend zijn bij het kenniscentrum. In de grafiek zijn derhalve de DAEB rapportage (eens in de twee jaar), grondkosten en monumentenregeling niet meegenomen.

3.2 Nederlands EU-voorzitterschap

Tijdens de eerste helft van 2016 bekleedde Nederland het voorzitterschap van de Raad van de EU. Hierbij lag de focus op de Urban Agenda for the EU (UAEU) en op het traject voor betere regelgeving (ook wel better regulation) van Eurocommissaris Timmermans.

In opdracht van het ministerie van BZK deed Europa decentraal op het gebied van de UAEU en betere regelgeving onderzoek naar vraagstukken die ontstaan bij decentrale overheden wanneer zij Europese regels of beleid uitvoeren. Deze vraagstukken sluiten aan op de twaalf thema's van de UAEU.

Op 30 mei 2016 presenteerde Europa decentraal het onderzoeksrapport Bridge! aan de Europese ministers van Binnenlandse Zaken van de lidstaten en de Europese Commissie tijdens de Informele Ministeriële Bijeenkomst waarbij ook het Pact van Amsterdam werd gesloten.

Uitrol Bridge!

Europa decentraal heeft op verschillende manieren bekendheid gegeven aan Bridge!

- inrichting en onderhoud van webpagina op de website (www.europadecentraal.nl/bridge). Hier wordt ook naar gelinkt via de website www.urbanagendaforthe.eu;
- ontwikkelen foldermateriaal, een Prezi en PowerPoints ten behoeve van presentaties over Bridge!;
- verzorgen van presentaties tijdens Europees Voorzitterschap: Urban Development Group (12 mei), Informele Ministeriële Conferentie Europese Agenda Stad (30 mei);
- verzorgen van presentaties aan het netwerk van het kenniscentrum en het ministerie van BZK, bijvoorbeeld in Brussel (14 september), Noordelijke Gemeentes (NG4) (31 augustus), European Conservatives and Reformers seminar (ECR) (3 juni), Radboud Universiteit (31 oktober), Comité van de Regio's (2 december), Burgemeesterkring Twenterand (2 december), Errin (13 juni), Commissie Europa en Internationaal (VNG) (november);
- diverse nieuwsberichten in Europese Ster (6200+ abonnees);
- uitingen via social media (Twitter en LinkedIn accounts Europa decentraal en medewerkers);
- verspreiden Bridge! onder netwerk Europa decentraal.

3.3 MiliEUverkener

In opdracht van het IPO en in afstemming met het HNP publiceert Europa decentraal een aantal maal per jaar een geactualiseerde versie van de MiliEUverkener op de website van het kenniscentrum. Ook in 2016 heeft deze samenwerking de gebruikers weer directe toegang tot actuele, overzichtelijke en gedetailleerde informatie over Nederlandse en Europese milieuregelgeving opgeleverd.

De MiliEUverkener is in 2016 na benodigde afstemming met de klankbordgroep twee maal op de diverse thema's geactualiseerd, te weten in januari en oktober. Voorts heeft het gebruikelijke reguliere webonderhoud aan de MiliEUverkener plaatsgevonden. Daarnaast zijn er diverse werkzaamheden verricht rondom coördinatie van vertrekkende klankbordgroepleden en het vinden van geschikte opvolging daarvan. Tot slot is eind 2016 begonnen met een actualisering van het bestaande prioritaire dossier Energie en Klimaat, en is een voorstel geschreven voor het aanmaken van een subdossier over Energie(transitie).

Milieuthema's en dossiers

De MiliEUverkener bestaat uit een overzicht van de belangrijkste milieuthema's en dossiers voor decentrale overheden. Per onderwerp is nadere informatie beschikbaar over onder meer:

- de stand van zaken van milieuregelgeving,
- in welk besluitvormingsstadium het dossier zich bevindt;
- wie erbij betrokken zijn;
- wat de (inter)provinciale inzet is.

Kenniscentrum Europa decentraal

Nassaulaan 12

Postbus 30435

2500 GK Den Haag

t 070 - 338 1090

e info@europadecentraal.nl

i www.europadecentraal.nl

